

تجربه محله سهل آباد شیراز در مسیر باز آفرینی شهری (اقدامات توانمندسازی، نهادسازی و ظرفیت‌سازی)

فعالیت‌ها و اقدامات در راستای توانمندسازی محله سهل‌آباد

اقداماتی که توسط شرکت عمران و مسکن‌سازان استان فارس به نیابت از شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری ایران و شهرداری شیراز با همکاری هیأت امنا محله انجام شد، شامل سه بخش «فرهنگی و اجتماعی»، «اقتصادی» و «کالبدی و زیرساختی» به شرح زیر است:

الف- اقدامات فرهنگی و اجتماعی

بر اساس مطالعات، از ضرورت‌های مهم شهر و شهرنشینی عصر حاضر در سکونتگاه‌های غیررسمی، انجام اقداماتی در راستای توانمندسازی اجتماعی- فرهنگی است. بدین منظور، شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری ایران با انعقاد تفاهم‌نامه‌هایی با سازمان‌های متولی که در زیر از آنها نام برده شده، سعی در ایجاد بستری مناسب در زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی و... جهت تحقق اهداف خود و پیاده‌سازی طرح توانمندسازی کرده است. ارگان‌هایی که به صورت فعال در زمینه اقدامات فرهنگی و اجتماعی مشارکت داشته‌اند عبارتند از: سازمان بهزیستی استان فارس، کمیته امداد امام خمینی(ره) استان فارس، سازمان آموزش و پرورش استان فارس، معاونت سوادآموزی آموزش و پرورش فارس، معاونت اجتماعی نیروی انتظامی، معاونت فرهنگی اجتماعی شهرداری شیراز، مرکز اسناد و کتابخانه ملی استاد فارس، شرکت عمران و مسکن‌سازان فارس، مرکز بهداشت شهرستان شیراز، بسیج خواهران محل. اهم برنامه‌ها در قالب فعالیت‌های آموزشی، اورژانس اجتماعی، اعزام پزشک و ویزیت رایگان، درختکاری و ارائه مشاوره حقوقی رایگان به انجام رسیده‌اند که در ادامه به تشریح ضرورت‌ها و اقدامات هر یک از آنها پرداخته می‌شود.

الف-۱- فعالیت‌های آموزشی

نیاز گسترده به شهرسازی و شهرگرایی در سده اخیر و نیز انفجار جمعیت در کلانشهرها، ابعاد متنوعی به مسائل شهر بخشیده و مباحثی چون آموزش و مشارکت شهروندان، اهمیت ویژه‌ای یافته است. از سوی دیگر، کاهش کیفیت محیط زیست شهری و افزایش آلودگی‌های صوتی و بصری، کمبود منابع، رشد آسیب‌های اجتماعی، نابسامانی سیستم‌های دفع فاضلاب و زباله، توسعه غیررسمی کلانشهرها، کاهش کیفیت زیست و رفاه شهری، مسائل سکونت و ناهنجاری‌های رفتاری در شهرها، ضرورت ایجاد و گسترش پایگاه‌های آموزش شهروندی در سطح شهر را تشدید کرده است. در این بین در سکونتگاه‌های غیررسمی، افزایش مداوم جمعیت ثابت و جمعیت سیار و افزایش خرده‌فرهنگ‌ها و قومیت‌های متعدد بر معضلات و کاستی‌های یاد شده می‌افزاید که به موازات آن نیاز به آموزش دو چندان می‌شود. بر اساس همین ضرورت ارگان‌های مختلفی در محله سهل‌آباد به فعالیت پرداخته‌اند، از جمله:

- اقدامات سازمان ترافیک شهرداری شیراز

برگزاری آموزش‌های موزیکال مسائل ترافیکی در مدارس محله سهل‌آباد

- فعالیت‌های سازمان بهزیستی استان فارس

سازمان بهزیستی استان فارس در دوره‌های آموزشی طرح توانمندسازی سکونتگاه غیررسمی محله سهل‌آباد، علاوه بر ارائه مشاوره حقوقی، دوره‌های دیگری نیز برای ساکنین برگزار کرد؛ که از آن جمله کلاس‌های مهارت‌های زندگی، مشاوره خانواده (خصوصی و گروهی)،

پرخاشگری و... را می‌توان نام برد. این کلاس‌ها با هدف توانمندسازی و کاهش آسیب‌های روانی- اجتماعی ناشی از مسائل گوناگون، در راستای توسعه و گسترش برنامه‌های اصلاحی و تربیتی و ارتقاء سطح بهداشت روانی به مرحله اجرا گذاشته شده است. بر اساس نظر کارشناسان و صاحب‌نظران مسائل اجتماعی، لازمه حضور و مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی، داشتن آگاهی و شناخت کامل نسبت به توانمندی‌های خود و به تبع آن، شناخت عوامل اجتماعی و محیطی است. هر چقدر این توانمندی‌ها بیشتر باشد امکان مقابله با آسیب‌های اجتماعی نیز ارتقا می‌یابد. بر همین اساس برگزاری کلاس‌های آموزشی خصوصاً مهارت‌های اساسی زندگی در این سکونتگاه‌ها باعث ارتقاء سطح آگاهی مددجویان و افزایش توانمندی آنان در مقابله با ناهنجاری‌های اجتماعی و کاهش تبعات احتمالی می‌شود. برخی از اقدامات صورت گرفته در محله سهل‌آباد توسط سازمان بهزیستی استان فارس به شرح زیر است:

- استقرار مشاورین ۱۲۳ در خانه محلات
 - استقرار پایگاه خدمات اجتماعی در خانه محلات با هدف ارزیابی مشکلات اجتماعی- فرهنگی ساکنان و اقدام در راستای برطرف کردن مشکلات
 - برپایی جشنواره‌های نقاشی، پرواز بادبادک و ...
 - برگزاری دوره‌های مشاوره فردی و گروهی
 - برگزاری کلاس‌های آموزشی مرکز بهداشت شهرستان شیراز
- نقش بهداشت در تمامی جوامع، بخصوص سکونتگاه‌های غیررسمی، بسیار حیاتی و مورد تأکید است، الگوسازی و آموزش برای رسیدن به زندگی سالم و مولد از اهمیت بالایی برخوردار است. در راستای این نقش مهم و ارتقاء آشنایی و آگاه‌سازی خانواده‌ها با روش‌های بهداشت و سلامت خانواده جهت توانمند نمودن ساکنین، کلاس‌هایی تحت عناوین پیشگیری از سرطان‌های شایع در زنان، تغذیه با شیر مادر، پیشگیری از بیماری‌های غیر واگیر (قلب و عروق، دیابت، فشار خون و...)، امور سالمندان (تغذیه، حرکت و...) با همکاری مرکز بهداشت شیراز و شرکت عمران و مسکن‌سازان (عمران و بهسازی شهری) برگزار شد. این کلاس‌ها علاوه بر این که بستر فرهنگی مناسبی جهت ارتباط خانواده‌ها با مراکز بهداشتی- درمانی فراهم می‌کند، در روند برنامه‌های طرح سلامت و بهداشت سکونتگاه‌های غیررسمی نیز مؤثر و مفید است؛ چرا که بر اساس مطالعات انجام شده و تجارب بدست آمده، سهیل‌انگاری و پایین بودن سطح آگاهی خانواده‌ها در عرصه رعایت و مراقبت‌های بهداشتی و تأمین سلامت روحی و جسمی در نهاد خانواده که نقش اساسی در عرصه تعلیم و تربیت و شکلگیری شخصیت و هویت اجتماعی فرزندان دارد، جبران‌ناپذیر است. موارد زیر از جمله برنامه‌هایی است که مرکز بهداشت شهرستان شیراز برای آگاه‌سازی ساکنان محله سهل‌آباد انجام داده است.

- اعزام کارشناس بهداشت روان؛
- اعزام کارشناس جهت آموزش بیماری‌های غیرواگیر (سرطان، دیابت و...)
- اعزام کارشناس جهت برگزاری دوره‌های آموزش بهداشت محیط.

